

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

בפני כב' השופט עמית פרייז

מאשימה מפקד כוחות צה"ל באיו"ש
נגד

נאשמים 1. שימורי מוטולה בע"מ
2. אברהם משה

הכרעת דין

1

2

השתלשלות ההליכים

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

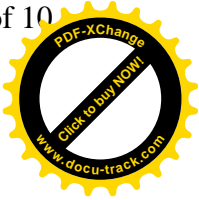
כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום אשר מייחס להם עבירה על סעיף 2 לחוק עזר לאיגוד ערים לאיכות הסביבה – שומרון (הזרמת שפכי תעשייה למערכת ביוב), התשס"א-2001. על פי הנטען, מפעל בו מחזיקים הנאשמים באיזור התעשייה עמנואל, הזרים שפכי תעשייה למערכת הביוב באיכות חריגה, וזאת במספר מועדים, ולמרות התראות חוזרות ונשנות שהוצאו להם לטיפול בשפכי התעשייה.

בדין מיום 21/9/11 נטענו על ידי הנאשמים טענות מקדמיות. ביום 11/1/12 דחיתי את הטענות המקדמיות, אם כי לאחר שהתביעה ביצעה מספר הבהרות ותיקונים לכתב האישום, שבטאו בתיאורו לעיל. בעקבות זאת כפרו הנאשמים בכתב האישום, למעט אישור העובדה שהוצאו להן התראות כאמור.

בעקבות זאת נשמעו ראיות, כאשר מטעם התביעה העידו העדים וסילי רודסקי, פני ליכטמן, צדוק שאבי ואילן מילס, ומטעם ההגנה העיד הנאשם לבדו. לאחר מכן הגישו הצדדים סיכומים בכתב.

עדות העד ד"ר וסילי רודסקי

עדותו של ד"ר רודסקי, רכז תעשיות במשרד להגנת הסביבה, נפרסה על פני עמודים 9-17 לפרוטוקול.

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

- 1
- 2 לדבריו, הוא זה שנטל את הדגימות במועדים נשוא כתב האישום, מהמפעל נשוא כתב האישום.
- 3 לדגימות אלה התייחסו תעודות תוצאות בדיקות ערוכות ע"י ד"ר צדוק שאבי ממעבדת אמינולאב,
- 4 שהתקבלו וסומנו ת/1. הוא תיעד כל דיגום על טופס נטילת דגימה שהעביר למעבדה, כאשר דוגמא
- 5 לטופס כזה צורפה לאחת מתעודות תוצאות הבדיקות ת/1 (לא תמיד לתעודה כזו המעבדה מצרפת
- 6 את הטופס הרלבנטי לה).
- 7
- 8 דרך כלל, טרם נטל כל דגימה, פנה לחדרו של הנאשם, והודיע לו שהגיע ליטול דגימה. הנאשם הינו
- 9 מנהל המפעל המדובר, והעד ידע זאת מכל אחד שדיבר עימו במקום, כאשר אף הנאשם אישר זאת
- 10 בפניו. כמו כן, ועל בסיס תוצאות הבדיקות לעיל, העד הוציא את מכתבי התראה נשוא כתב האישום,
- 11 שהתקבלו וסומנו ת/2, כאשר מעיון בהם עולה שהוצאו בתאריכים 11/10/09, 4/3/10, 17/5/10,
- 12 18/8/10, 26/12/10, ומוענו לנאשם. בהיותו במפעל העביר "להם" את המכתבים, וביקש לטפל בזה
- 13 ולהגיב לזה, אך לא קיבל כל תגובה.
- 14
- 15 הדיגום התבצע ביחס לנוזלים שעברו במפעל תהליך של קדם טיפול בשפכים, שלאחריו זורמים
- 16 למערכת הביוב של איזור התעשייה. הדיגום בוצע מברז ייעודי לדיגום, שלאחריו ועד ליציאה
- 17 למערכת הביוב, אין כל תהליך שמשנה את הרכב הנוזל. לאחר פתיחת הברז, ממתנינים שהמשקעים
- 18 מתחתית המיכל ישתחררו, ועל כן הדיגום מתבצע כשהנוזל הזורם דרך הברז נהיה שקוף.
- 19
- 20 נטילת הדגימה מתבצעת לתוך בקבוק פלסטיק של מי עדן/נביעות בנפח ליטר וחצי, שממלא עד
- 21 הפקק. העד לא בודק את מהירות הזרימה, כיוון שזה לא משמעותי לגבי המרכיבים הנבדקים
- 22 (כלורידים). טרם נטילת הדגימה, העד שוטף את הבקבוק באמצעות הנוזל היוצא מהברז. לאחר
- 23 השלמת הדיגום, העד שם על הבקבוק פתק עם פרטי מקום ושעת הדגימה.
- 24
- 25 הבקבוק מועבר למשרדו של העד, שם מוכנס למקרר, שהטמפרטורה שלו לא ידועה לעד. הנסיעה
- 26 למשרד אורכת רבע שעה, במהלכה הדגימה אינה בקירור, אף לא בצידנית. הדבר אינו משמעותי,
- 27 שכן המרכיבים הנבדקים (כלורידים) אינם מושפעים מטמפרטורה. במשרד הדגימה נשארת במקרר,
- 28 כאשר אם היתה הפסקת חשמל כשהעד לא במקום, הוא יודע על כך מזה שהמחשבים אינם דלוקים.
- 29
- 30 מהמשרד הדגימה מועברת בצידנית לידי נציג של המעבדה ששמו אילן מינץ (צ"ל- מילס), כאשר זה
- 31 בא לבצע דיגומים באזור התעשייה ברקן (באיוזורים אחרים הוא לא מבצע מחמת סיכון, ומשכך העד
- 32 מבצע את הדיגומים באיוזורים אלה). יחד עם הדגימה נציג המעבדה מקבל את הטופס שהעד מילא

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

1 ביחס אליה. העד לא יודע כיצד הדגימה מטופלת מאז ועד הבדיקה במעבדה, למעט שהיא מועברת
2 באותו יום למעבדה, כדבריו של מילס בפניו.

3

4 העד לא מכיר את ההנחיות לדיגום מים של משרד הבריאות, כאשר לדבריו אלה הוצאו לאחר
5 שהוכשר בשנת '99 כדוגם מוסמך, ולא הוזכרו בהשתלמות שעבר בחודש ספטמבר '11. הוא אף אינו
6 מכיר כל תקן בעניין. בנוסף, אינו מכיר הנחיות אם לדגום דיגום אקראי או מורכב. בנסיבות אלה,
7 שיטת הדיגום בה נוקט הינה על פי הבנתו את הנושא.

8

9

עדות העד פיני ליכטמן

10

11 עדותו של מר ליכטמן, מהנדס איכות מים של חברת מקורות, נפרסה על פני עמודים 19-20
12 לפרוטוקול.

13

14 העד התייחס לדו"חות שהתקבלו וסומנו ת/3, ת/4. לדבריו, ת/3 הינו דו"ח מעבדה (עליה העד
15 אחראי), המתאר את ריכוזי הכלורידים במקורות המים של איזור התעשייה בעמנואל. לדבריו, ת/4
16 הינו דו"ח לשנת '10 אשר משקלל את הערכים של מקורות המים השונים ביחס לכמות המים
17 שסופקה בכל אחד מהם ונותן טווח של מינימום ומקסימום וממוצע ברמה שנתית לכל ערך
18 ("פרמטרי").

19

20 עיון בת/4 מלמד כי עמודים 6-10 שלו הינם המשכי טבלה של עמודים 1-5 שלו, בהתאמה.

21

22

עדות העד ד"ר צדוק שאבי

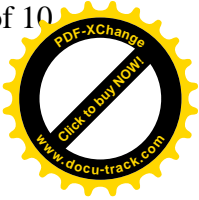
23

24 עדותו של ד"ר שאבי, שבמועדים נשוא כתב האישום היה מנהל המעבדה לכימיה ואיכות הסביבה
25 במעבדת אמינואל, נפרסה על פני עמודים 21-30 לפרוטוקול.

26

27 לדבריו, המעבדה בה עסקין קיבלה הכרה הן מצד משרד הבריאות והן מצד הרשות הלאומית
28 להסמכת מעבדות לצורך ביצוע הבדיקות בהן עסקין, כאשר מסמכי ההכרה הוגשו וסומנו ת/12.
29 בביצוע הבדיקות המעבדה מונחית על ידי ספר שנקרא standard methods, וזאת על פי דרישת
30 הרשויות האמורות. ההנחיות הכתובות לדיגום מים שיצאו בחודש מרץ '10 הינן על בסיס הספר,
31 ואלה הוגשו וסומנו נ/1 (תחילה הוגש קטע מהן שסומן ת/11).

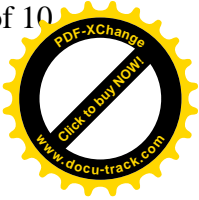
32

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

- 1 ההנחיות נאכפות על ידי המעבדה באשר לעובדיה, אך לא באשר לנטילת והובלת דגימת שפכים על
 2 ידי גורם מחוץ למעבדה. לגבי דגימות מים אחרות, יש אכיפה גם לגבי גורמי חוץ, כך שהמעבדה לא
 3 מקבלת דגימה שניטלה ו/או הובלה בניגוד להנחיות. בד בבד קיים תהליך שבסופו גם דגימות שפכים
 4 לא יתקבלו אם ניטלו או הובלו בניגוד להנחיות. לבסוף ציין העד כי אם היה מובא לידיעתו כיום,
 5 להבדיל מבעבר, שדגימת שפכים לא הוחזקה על ידי גורם חיצוני בקירור, למרות שההנחיות
 6 מחייבות לעשות כן, לא היה מקבל את הדגימה לבדיקה.
 7
 8 באשר לבדיקת כלורידים, ההנחיות מופיעות בעמ' 53 לנ/1. נפח הדגימה המינימלי הוא 100 מ"ל,
 9 בבקבוק פלסטיק או זכוכית. ניתן לשמור את הדגימה במשך 28 ימים עד לבדיקה, ובתקופה זו
 10 הדגימה לא משתנה מבחינת הרכב כימי של המים. אין דרישה לשמירה בקירור, אך נציגי המעבדה
 11 הנוטלים דגימות שפכים מונחים לשמור בקירור כי מלכתחילה לא דוגמים לצורך ערך ("פרמטר")
 12 ספציפי.
 13
 14 באשר לבדיקת צריכת חמצן כימית (COD), כשהבדיקה נעשית תוך 7 ימים מהדיגום, יש לשמור
 15 בקירור. אם הבדיקה נעשית תוך 28 יום מהדיגום, יש מקום אף להחמיץ את הדגימה בחומצה.
 16 הוספת חומצה נקראת תהליך של קיבוע, כאשר תהליך כזה לגבי ערכים אחרים מתבצע באמצעות
 17 חומרים אחרים. יש ערכים שעקב הדרישות לתנאי אחסון, דגימתם מחייבת קיבוע כאשר הדגימה
 18 לא מועברת באותו יום למעבדה.
 19
 20 באשר לבדיקת מוצקים מרחפים, ההנחיות מופיעות בעמ' 52 לנ/1. נפח הדגימה המופיע שם הינו
 21 2000 מ"ל, אך לדעת העד בעניין זה קיים שוני מהספר לעיל שעל בסיסו נערכו ההנחיות. ככל
 22 שהדגימה יותר נקיה, נדרש נפח יותר גדול, ועל רקע זאת ייתכן שההתמקדות בהנחיות היא על
 23 שפכים שעברו טיפול, שהם יותר נקיים.
 24
 25 לגבי הבדיקות שבוצעו, הרי שבכל המקרים הדגימה ניטלה על ידי דוגם המשרד להגנת הסביבה,
 26 שמילא טופס דיגום, שם מפרט בין היתר את התנאים ששמר את הדגימה ובאילו בדיקות הוא
 27 מעוניין, ועל פי זה נעשות הבדיקות במעבדה. אם הדגימות היו ניטלות על ידי נציג המעבדה, הרי היה
 28 מדובר בנציג שהוסמך לבצע דיגום, והוא היה ממלא את טופס, ומעביר למעבדה באותו יום, בשל
 29 העדר אתר לאחסון דגימות.
 30

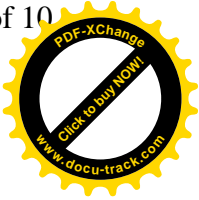
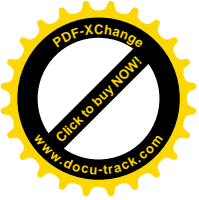
בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

- 1 באמצעות העד הוגשו (וסומנו ת/5-ת/10) כל תעודות תוצאות הבדיקות, כאשר כל תעודה לוותה
 2 בטפסים המתעדים את קורות הדגימה מנטילתה ועד טרם הבדיקה. בד בבד נקבע כי כראיה
 3 לאמיתות התוכן ישמשו רק המסמכים המתייחסים לשלב הבדיקה במעבדה.
 4
 5 לגבי הדיגום, אין הנחיות אם לבצע דיגום אקראי (דיגום חד פעמי בזמן רנדומלי) או מורכב (דיגום
 6 אוטומטי על ידי מכשיר בפרק זמן מוגדר של מספר שעות עד יממה). משכך, בעניינינו הדברים
 7 מסורים להחלטת ד"ר רודסקי.
 8
 9 קטע מאתר האינטרנט של המעבדה המתייחס לשירותי הדיגום ושינוע הדגימות שניתנים על ידי
 10 המעבדה הוגש וסומן 2/2. העד הבהיר כי אמיונות תוצאת הבדיקה עשויה להיות מושפעת מדגימה לא
 11 נכונה ו/או הובלה לא נכונה של הדגימה. כן ציין שהתוצאה של הבדיקה, גם לדגימת שפכים שנלקחה
 12 והוחזקה לפי התנאים, אינה ודאית, כך שיכולה לסטות עד 10 אחוזים לכל כיוון; למשל, כאשר
 13 תוצאה בבדיקה לערך מסויים הינה 500, נתון האמת יכול לנוע מ-450 עד 550.
 14
 15 באשר לכלורידים, החזקת דגימה בתנאים השונים מאלה שנקבעו יכולה להביא לשינוי מזערי, אך
 16 לא באופן של עלייה מספרית, גם אם בדגימה היו חומרים נוספים שהתפרקו.
 17 באשר למוצקים מרחפים, שימור לא נכון יכול להביא לשינוי, אך באופן של ירידה מספרית ולא
 18 עלייה, כי אין היווצרות של חלקיקים- לא מהמוצקים המרחפים עצמם, ובדרך כלל גם לא
 19 מהתפרקות חומרים נוספים שבדגימה.
 20 לגבי צריכת חמצן כימית לא נשאל העד למה גורמת החזקה בתנאים שונים משנקבעו, וזאת על רקע
 21 דברי התובעת במהלך העדות (ובשונה מדבריה בסיכומיה) כי כתב האישום מתייחס רק לכלורידים
 22 ומוצקים מרחפים.
 23

עדות העד אילן מילס

- 24
 25
 26 עדותו של מר מילס, דוגם בהכשרתו ובתפקידו, נפרסה על פני עמודים 33-35 לפרוטוקול.
 27
 28 העד התייחס לטפסי נטילת הדגימה שהינם חלק מת/5-ת/10, ומסר כי בכל המקרים קיבל את
 29 הדגימה מהדוגם, ד"ר רודסקי, שמילא בנוכחות העד את הטופס שהעד הביא כשהוא ריק. על גבי כל
 30 בקבוק דגימה היה רשום שם המפעל, התאריך ושעת הדיגום, והאם הדיגום אקראי או מורכב, ולפי
 31 זה ד"ר רודסקי מילא את הטופס. לאחר מכן הטופס נלקח על ידי העד, יחד עם הדגימה, שהועברה
 32 על ידי העד למעבדה לקירור.

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

1
2 ביחס לת/7, העד נטל את הדגימה מד"ר רודסקי למחרת התאריך שבו האחרון נטל את הדגימה שלא
3 בנוכחות העד. משמעות הדברים הינה שד"ר רודסקי מילא את הטופס יום למחרת נטילת הדגימה
4 על ידו.

עדות הנאשם

5
6
7
8 עדות הנאשם נפרסה על פני עמודים 35-38 לפרוטוקול.
9
10 לדבריו, הוא אחד מבעלי החברה, ומנהל הכספים שלה. במסגרת תפקידו הוא יושב במשרד ואחראי
11 על כל העניין האדמיניסטרטיבי מבחינת הנהלת חשבונות, ואינו מעורב בתפעול המפעל. עם זאת
12 ראה את תהליך העבודה במפעל מבחינת חומרים יוצאים למערכת הביוב, וככל הידוע לו לא הוזרמו
13 למערכת הביוב שפכים העשויים להזיק לה.

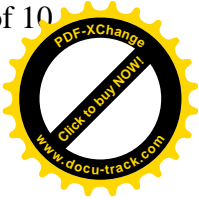
14
15 כשד"ר רודסקי הגיע לביצוע דגימות, לעיתים הנאשם נלווה אליו, שכן אליו הוא הגיע. במפעל יושב
16 גם המנכ"ל, והנאשם אינו יודע אם הוא נכח באחת הדגימות. מכתבים בעניין הדגימות הגיעו
17 לנאשם, והוא הראה אותם למנהלים האחרים, לרבות המנכ"ל ומר מוטולה שהינו אחד הבעלים, וגם
18 אחד המנהלים, של המפעל עצמו.

19
20 בעקבות המכתבים בוצעו שיפורים כדי למנוע חריגות בשפכים. על השינויים החליטה ההנהלה,
21 שהנאשם נמנה עימה, כאשר מעורבותו בהחלטה לא היתה רק לאשר את הדרך שנבחרה לשינויים,
22 אלא גם בבחירת דרך זו. הדרך נבחרה לאחר התייעצות עם יועץ סביבתי, מבלי שהראו לו את
23 המכתבים. השיפורים בוצעו שלא מתוך הכרה בנכונות הבדיקות, ועל אף שבדיקות עצמאיות
24 שבוצעו גילו תוצאות טובות, והדברים הובאו לידיעת ד"ר רודסקי.

דינו והפרעה

25
26 כעולה מסיכומי התביעה, האיכות החריגה של השפכים אליה מתייחס כתב האישום הינה ביחס
27 לערכים הבאים:

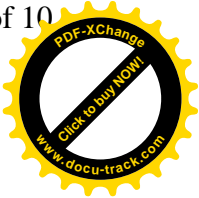
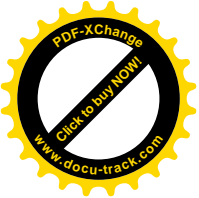
28 א. כלורידים- כאמור בכל שש התעודות נשוא ת/1, וביחס לסטנדרט של 329 מיליגרם לליטר
29 (200 מג"ל הנוספים על הערך המירבי של 129 מג"ל למי השתיה שסופקו לאיזור לפי
30 ת/3+4).

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

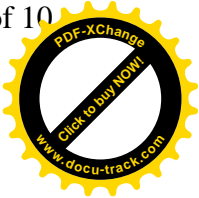
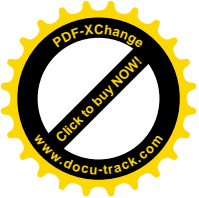
- 1 ב. צריכת חמצן כימית- כאמור בת/1 תעודות א', ד' (דגימות מתאריכים 14/9/09, 3/8/10
- 2 בהתאמה), וביחס לסטנדרט של 2000 מג"ל.
- 3 ג. מוצקים מרחפים- בת/1 תעודה א' (דגימה מתאריך 14/9/09), וביחס לסטנדרט של 1000
- 4 מג"ל.
- 5
- 6 אין מחלוקת כי אכן אלה תוצאות הבדיקות ואלה הסטנדרטים. המחלוקת הינה בשאלה האם לאור
- 7 תהליך נטילת הדגימות והחזקתן עד לבדיקות, תוצאות הבדיקות תואמות את הגדלים של שלושת
- 8 הערכים האמורים בשפכים שהזרים המפעל נשוא כתב האישום למערכת הביוב במועדי נטילת
- 9 הדגימות. לשון אחר, האם חריגות המתגלות מהשוואת תוצאות הבדיקות לסטנדרטים, מלמדת על
- 10 כך שהיו חריגות בפועל בשפכי המפעל באותם מועדים. בנוסף, קיימת מחלוקת לגבי האם נוכח
- 11 מעמדו של הנאשם במפעל הוא אחראי לאותן חריגות, אם היו בפועל. בנוסף, קיימת מחלוקת האם
- 12 ככל שהיו חריגות, הדבר מהווה עבירה לפי סעיף האישום.
- 13
- 14 תהליך נטילת הדגימות והחזקתן עמד במרכזו של המשפט. נשמעו לעניין זה כל עדויות המעורבים
- 15 בתהליך- ד"ר רודסקי שנטל את הדגימות והעבירן לעד מילס, שמצידו העבירן למעבדה, שם נבדקו,
- 16 עד להוצאת התעודות על ידי ד"ר שאבי. טענות ההגנה התמקדו בפעולותיו של ד"ר רודסקי ותיעודן.
- 17
- 18 לעניין התיעוד, לא מצאתי כל פגם בתהליך עבודתו של ד"ר רודסקי. אמנם במהלך עדותו לא הוצגו
- 19 לד"ר רודסקי כל טפסי הדיגום נשוא ת/5-10, אך העד מילס מסר שבכל המקרים התיעוד נעשה על
- 20 ידי ד"ר רודסקי בפניו של העד מילס, ובכך הוכח עצם התיעוד. העד מילס אף מסר שהתיעוד נעשה
- 21 בכל מקרה על פי פרטים שהיו רשומים על גבי בקבוק הדגימה, ומכאן שאין חשש שמא פער הזמנים,
- 22 שהינו מספר שעות עד יום, בין הדיגום לתיעוד הביא להשמטת פרטים. על כך יש להוסיף שדברי העד
- 23 מילס משתלבים עם התיאור הכללי של ד"ר רודסקי את האופן שבו תיעד נטילת דגימות.
- 24
- 25 באשר לפעולות עצמן של ד"ר רודסקי, שונים הם פני הדברים. נתגלו פערים, בלא מעט היבטים, בין
- 26 האופן שבו פעל לבין הקבוע בסטנדרטים המקצועיים שבנ/1. גם אם מדובר בסטנדרטים חדשים,
- 27 וגם אם העד לא הכירם, ואף אם נקבעו לאחר ביצוע חלק מהדגימות, הרי שעדיין מדובר בתו איכות
- 28 שנקבע, אשר מנחה את בית המשפט בבירור השאלה האם תוצאות הבדיקות של הדגימות שיקפו את
- 29 המצב בפועל בשפכי המפעל.
- 30
- 31 בד בבד, עצם הסטייה מהסטנדרטים אינו עומד לבדו. יש לשאול מהי משמעות סטייה זו, תחילה בפן
- 32 המקצועי מתחום הכימיה, ולאחר מכן בהיבט של בירור אשמת הנאשמים. לעניין משמעות הסטייה

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

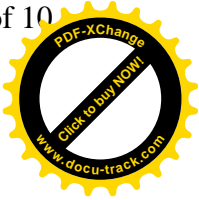
- 1 בפן המקצועי כימי נדרש תחילה ובקצרה ד"ר רודסקי, ובהמשך ובהרחבה ד"ר שאבי. אברר עניין זה
2 ביחס לכל אחד מהערכים שלטענת התביעה נמצאו חריגים.
3
4 באשר למוצקים המרחפים, הרי שדי בפגם של גודל הבקבוק (1.5 ליטר בפועל לעומת 2 ליטר
5 בהנחיות) אשר באמצעותו ניטלה הדגימה, בכדי לעורר ספק שמא התוצאות של הבדיקה אינן
6 משקפות את המצב בפועל, באופן הפועל לטובת הנאשמים.
7
8 ד"ר שאבי אמנם מסר כי למיטב זכרונו הסטנדרט של 2 ליטר אינו תואם את הספר המקצועי שעל
9 פיו נקבעו הסטנדרטים שבג/1; אך פירט תשובתו בכך שככל שהדגימה יותר נקיה, יש מקום לנפח
10 דגימה יותר גדול, ועל כן כשמדובר על מי שפכים, נראה שההתמקדות היא במי שפכים שעברו טיפול,
11 שהינם נקיים יותר, והרי בענייננו מדובר בדיוק בשפכים כאלה.
12 ד"ר שאבי לא מסר מה התוצאה האפשרית של פגם זה (הוא התייחס לתוצאות של פגמים
13 בהחזקה/שימור של הדגימה, והפגם הנסקר כעת הינו בנטילת הדגימה). ד"ר רודסקי מצידו לא עסק
14 בכך, שכן במעט שהתייחס לתוצאות הפגמים היה זה בהקשר של הכלורידים.
15
16 במצב דברים זה, כאשר המדובר בסטנדרט שנקבע בהתאם לניקיון הדגימה (הנובע מהרכב הדגימה),
17 לא ניתן לדעת באיזה אופן הסטייה מהסטנדרט יצרה פער בין הרכב הדגימה להרכב השפכים בפועל.
18 האם גרמה לכך שריכוז המוצקים המרחפים בדגימה היה גבוה מבפועל, או שמא גרמה לכך שזה
19 היה נמוך מבפועל? בית המשפט, שידע בתחום הכימיה אינו חלק מתחום ידיעתו השיפוטית, נותר
20 באי ודאות ביחס לשאלה זו. אי ודאות זו יוצרת ספק סביר שמא ריכוז המוצקים המרחפים שהיה
21 בפועל בשפכי המפעל לא חרג מהריכוז המותר, על אף תוצאות הבדיקה לדגימה שניטלה.
22
23 באשר לצריכת חמצן כימית, הדברים הינם בשינויים המחוייבים, ובמשנה תוקף.
24 במהלך עדות ד"ר שאבי, התובעת מסרה כי כתב האיטום מתייחס רק לכלורידים ולמוצקים
25 מרחפים, וכך השאלות לד"ר שאבי בהקשר של תוצאות הפגמים, התייחסו רק לשני הערכים
26 האחרים, ולא נשאל כהוא זה ביחס לערך זה. ואילו ד"ר רודסקי מצידו, כפי שכבר נאמר, התייחס
27 רק לעניין הכלורידים.
28 משכך, קיים ספק סביר שמא הנתונים האמיתיים של ערך זה בשפכי המפעל לא חרגו מהמותר,
29 והדבר עוות לחומרה בתוצאות הבדיקות נוכח הפגמים בנטילת הדגימות ושימורן.
30
31 באשר לכלורידים, הרי שנטיתי תחילה לקביעה כי למרות הפגמים השונים בתהליך נטילת הדגימה
32 והחזקתה (שחלקם אף עלו לראשונה רק בסיכומי ההגנה), לא נוצר כל ספק בכך שהחריגות שעלו

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 51702-01-11 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

- 1 בתוצאות הבדיקות שיקפו את המצב בפועל. שכן, ד"ר רודסקי בתמציתיות וד"ר שאבי בהרחבה
 2 הבהירו היטב שהחזקת הדגימה בניגוד לסטנדרטים מביאה לכל היותר לשינוי מזערי בריכוז
 3 הכלורידים, וגם אז היא מדובר בשינוי של התמעטות ולא של גידול. על כך יש להוסיף שאין חשש
 4 שמא טרם נטילת הדגימה כבר היו בבקבוק נוזלים אחרים, שאולי יש בהם כלורידים, שכן ד"ר
 5 רודסקי הדגיש שהוא שוטף את הבקבוק במי שפכי המפעל, טרם נטילת הדגימה.
 6
 7 עם זאת, בסופו של יום התברר כי נתון אחד, אליו לא התייחסו הצדדים כלל, משנה את תמונה
 8 מהקצה לקצה, כך שנוצר ספק סביר אף לעניין שאלת החריגות בריכוז הכלורידים (ומתגבר עוד יותר
 9 הספק ביחס לכל אחד משני הערכים הקודמים שנסקרו).
 10
 11 המדובר בקטע קטן מעדות ד"ר רודסקי, עת ציין כי מהברז המשמש לנטילת הדגימות יוצאים
 12 נוזלים, שאינם ניטלים מיד לתוך הבקבוק. זאת נעשה לא בשל אותה פעולת שטיפה שתוארה קודם
 13 לכן. אלא, הדבר נעשה בכדי להמתין שישתחררו המשקעים מתחתית המיכל (אליו מן הסתם מחובר
 14 הברז), ומשכך רק כשהנוזל נהיה שקוף, הדגימה ניטלת.
 15
 16 הנה כי כן, ברור שלידו של ד"ר רודסקי, ישנם משקעים בתחתית המיכל אשר נטילתם עשויה לעוות
 17 את הדגימה כמשקפת את השפכים שבפועל יוצאים למערכת הביוב. במצב דברים זה, מי יתקע כף
 18 לידו, שכאשר הנוזל היוצא מהברז הופך לשקוף, פגה השפעת משקעים אלה באופן מלא? אולי
 19 המדובר במצב ביניים אשר בו המשקעים ירדו בכמותם כך שהצבע של הנוזל השתנה, אך עדיין
 20 קיימים בכמות כזו שמשפיעה על הרכב הנוזל, ביחס לכל הערכים שנמדדו בבדיקות, לרבות
 21 כלורידים?
 22
 23 האפשרות לקיומו של מצב ביניים שכזה לא נשללה כהוא זה על ידי העדים, והראיות האחרות, שבאו
 24 בפניי. משכך, קיים ספק סביר שמא כך היה בכל אחת מהדגימות. מספר הדגימות אינו מקטין את
 25 הסיכוי שכך היה, שהרי מדובר בדפוס קבוע של אופן נטילת דגימות, ועל כן ייתכן שדובר בטעות
 26 שחזרה על עצמה. בהתקיים ספק זה, הרי שגם בעניין הכלורידים לא ניתן לשלול את האפשרות שמא
 27 בפועל כל דגימה ודגימה אמנם התגלתה כחורגת מהמותר בריכוז הכלורידים, אך בפועל ריכוז זה
 28 בשפכי המפעל לא חרג מהמותר.
 29
 30 הנה כי כן, קיים ספק ביחס לכל חריגות האיכות שבכתב האישום, ועל כן יש מקום לזיכוי הנאשמים
 31 מכל המיוחס להם.
 32

בית משפט לעניינים מקומיים באריאל

עמ"א 11-01-51702 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' שימורי מוטולה בע"מ ואח'

1 נוכח תוצאה זו, אין צורך לדון בהרחבה בעניינים האחרים שבמחלוקת. עם זאת אציין בתמצית כי
 2 נוטה אני לדעה כי לא הוכח כלל שמעמדו של הנאשם בחברה הנאשמת בכלל, ובמפעל בפרט, עלה
 3 כדי מחזיק במפעל. בנוסף אציין בתמצית כי נוטה אני לדעה כי כאשר מוכח (ולא כך היה כאן)
 4 שבשפכים של מפעל קיימת חריגה של ערכים כאלה ואחרים ביחס למותר, הדבר מהווה לכל הפחות
 5 מטרד, אם לא גרימת נזק, כאמור בסעיף האישום.

6

7

סיכום

8

9

התוצאה הינה שהנאשמים מזוכים מכל המיוחס להם, ולו מחמת הספק.

10

11

12

13

14

15

16

17

18

על מנת לחסוך בזמנם היקר של חלק מהנוגעים לתיק זה, אשר מגיעים ממרחק, ומשמדובר בהכרעת
 דין מזכה, הרי שחלף השמעתה במעמד הצדדים, הרי שהמזכירות תמציא העתקים ממנה לצדדים,
 והדיון הקבוע למחר מבוטל.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 ימים מעת המצאה.

ניתנה היום, 26 פברואר 2013, בהעדר הצדדים.

עמית פרייז, שופט

19

20